

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ
АСПЕКТИ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ
МЕДИКО-БІОЛОГІЧНИХ НАУК**

18 травня 2023 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ЛЬВІВСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ ім. АНДРЕЯ КРУПІНСЬКОГО

МАТЕРІАЛИ

**ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ МЕДИКО – БІОЛОГІЧНИХ НАУК

18 травня 2023 року

Львів
Видавництво Львівської політехніки
2023

УДК 573.2: 573.6
61.001.89.13-027.22
Т 11

Оргкомітет конференції:

Голова:

Кривко Ю. Я., ректор Академії, доктор медичних наук, професор, академік НАН ВО України.

Заступники голови:

Стоколос-Ворончук О. О., проректор з наукової роботи Академії, кандидат філологічних наук, доцент;

Сопнєва Н. Б., завідувач кафедри фундаментальних дисциплін, кандидат педагогічних наук, доцент.

Члени оргкомітету:

Сойка Л. Д., проректор з навчальної роботи, кандидат хімічних наук;

Согуйко Ю. Р., проректор з розвитку та міжнародних зв'язків, кандидат медичних наук, доцент;

Юристовська Н. Я., проректор з виховної роботи, кандидат наук з державного управління (доктор філософії), доцент, Заслужений працівник освіти України;

Безкорвайна У. Ю., декан факультету №1, кандидат наук з державного управління (доктор філософії);

Дуб Н. Є., декан факультету №2, кандидат наук з державного управління, Заслужений працівник освіти України;

Корчинський І. О., доктор економічних наук, доцент кафедри фундаментальних дисциплін;

Сушко О. О., голова Ради молодих учених, кандидат біологічних наук викладач кафедри фундаментальних дисциплін;

Нечипор Н. О., викладач-методист;

Шегедин А. Ю., голова Студентського наукового товариства, студентка IV курсу;

Денека О., керівник наукового сектору студентського самоврядування, студентка IV курсу.

Редколегія

Стоколос-Ворончук О. О., проректор з наукової роботи, кандидат філологічних наук, доцент;

Федорик В. М., завідувач навчально-методичного відділу, кандидат філософських наук, доцент.

*Рекомендовано до друку вченою радою КЗВО ЛОР
«Львівська медична академія ім. А.Крупинського»,
Протокол № 9 від 26 квітня 2023 року*

Т 11 **Матеріали** Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Теоретичні та прикладні аспекти фундаментальних медико-біологічних наук». (м. Львів, 18 травня 2023 р.). – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2023. – 408 с.
ISBN 978-966-941-819-7

У збірнику тез вміщено матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Теоретичні та прикладні аспекти фундаментальних медико-біологічних наук». Для студентів, викладачів, аспірантів та молодих науковців.

Підготовлено до друку Оргкомітетом Всеукраїнської студентської науково – практичної конференції
Відповідальна за друк: Сопнєва Н.Б.

Відповідальність за зміст і оформлення матеріалів несуть автори та наукові керівники.

**«ЛЮДСЬКИЙ РОЗУМ
ВИХОВУЄТЬСЯ ВЧЕННЯМ
І МИСЛЕННЯМ»**

ЦИЦЕРОН

ЗМІСТ

**Секція: «Актуальні проблеми наукових досліджень
в галузі фундаментальних наук (анатомія, фізіологія,
медична хімія, медична біологія, медична генетика,
медична фізика)»**

Варламова О.В., Ізирінська Ю. Р. Анатомо-фізіологічні особливості стрес індукованих змін ендокринної системи організму людини.....	12
Васильєва Я.С., Ізирінська Ю. Р. Особливості клінічного перебігу артеріальної гіпотензії у дітей та підлітків.....	15
Волинець М.Ю., Демчук Ю. Я. Вивчення впливу способу обробки яблук сорту «Red delicious» на вміст у них аскорбінової кислоти.....	19
Глушкова В.О., Панкевич М.С. Вирощування органів – перспектива біоінженерної технології.....	27
Дем'янова К.О, Лапуцький В.І., Малик С. Л., Андрієвська М.І. Варіації роботи ВНС у студентів ВНМУ ім. М.І. Пирогова з супутнім первинним головним болем, тривогою, депресією та порушенням сну на прикладі оцінки знічного рефлексу.....	34
Добушовська Д.В., Панкевич М.С. Вплив війни на екологію.....	43
Дьяков М.О., Маслова Н.М. Визначення рівня напруженості у студентів в прифронтовій зоні.....	49
Єкименко В.М., Ізирінська Ю. Р. Структурні зміни коронарних артерій у пацієнтів з гострим коронарним синдромом а їх клінічне значення.....	51
Закотій Д.О., Каськів М.В. Йододефіцит та шляхи його подолання.....	56
Каспрович О.П., Шкадова А.І. Роль кобальту в організмі людини.....	60
Ковальчук Л.Б., Олійник Н.Ю. Проблема алкоголізму в сучасному світі: медичний аспект.....	66
Кречківська Л.М., Шевченко О. М. Етіологічні особливості та сучасні методи лікування гіпергідрозу.....	68
Курінна І. О., Ізирінська Ю. Р. Сучасні уявлення про вплив стресу на ендокринну регуляцію гомеостазу. Стрес індуковані порушення в роботі щитоподібної залози.....	71
Куркчидзе М.Ю., Ізирінська Ю. Р. Анатомо-функціональні зміни печінки та жовчних проток при інфікуванні печінковим сисуном (<i>fasciola hepatica</i>).....	74
Макаренко А.В., Сидор О.К. Стрес та його вплив на харчову поведінку...	79
Мартин С.Б., Куліковська Х.І., Демчук Ю.Я. Вивчення методів культивування стовбурових клітин для застосування їх у галузі біоінженерії.....	84

Нечаєва Є.О., Кудрявцева Т.О. Дослідження ролі генетичних чинників у виникненні орфанних захворювань.....	91
Паславська А., Борщ І.С. Патофізіологічні аспекти цукрового діабету II типу.....	97
Прилуцький С.П. Генетичні наслідки деформації ДНК-маркерів розумової недостатності у пацієнтів хворих на синдром Клайнфельтера.....	100
Притульська А.В., Панкевич М.С. Генна інженерія у боротьбі з раком.....	102
Рутиня А.Є., Каськів М.В. Біотероризм – глобальна небезпека для Всесвіту.....	104
Селіванова Є.А., Грубляк В.В., Ізирінська Ю. Р. Анатомо-фізіологічні особливості постковідних змін в серцево-судинній системі у дітей. Особливості клінічного перебігу.....	107
Тишкевич А.О., Хмеляр І.М., Кушнір Л.О., Гігієнічна оцінка вмісту селену в об'єктах довкілля.....	112
Ткачук В.Р., Люта Н.О., Галузіна Л. О. Вплив відключень світла на організм людини.....	116
Хатунцев О.О., Расторгуєва І.С. Адаптація та фізіологічні резерви організму людини.....	120

Секція: «Наукові тенденції в клінічному медсестринстві»

Аврамченко У. В., Дуб Н.Є. Нормативно-правова база організації акушерської допомоги в Україні.....	126
Арзу МД Даніш, Акела Дікшарадж Рандхіркумар, Бурдейна К.С., Назарова М.С., Бурдейна Л.В. Snap risk factors and anxiety as predictors of early development of cardiovascular diseases in medical students.....	134
Баранова А.Ю., Шаронова О.Є., Дербак М. А. Медсестринство у воєнний час.....	136
Беднарчук О.І., Юристовська Н.Я. Роль і місце подології серед медичних наук.....	139
Березяк Г.Р., Парфенюк М.О., Похмурський В.В. Моделювання ран у симуляційному навчанні медсестер.....	142
Береснєва В.Т., Маслоva Н. М. Дослідження стресостійкості у студентів, що знаходяться в прифронтових регіонах.....	144
Витриховська А., Грушецька А.Я. Інноваційні підходи до лікування та профілактики пролежнів: від теорії до практики.....	150
Вітковська І.В., Дуб Н.Є. Іноземний досвід організації психіатричної допомоги.....	152

БЕРЕСНЄВА В.Т.,
студентка, Харківський
Національний
Медичний Університет

Науковий керівник:
МАСЛОВА Н. М. к.мед.н.,
доцент,
Харківський Національний
Медичний Університет

ДОСЛІДЖЕННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ У СТУДЕНТІВ, ЩО ЗНАХОДЯТЬСЯ В ПРИФРОНТОВИХ РЕГІОНАХ

Кожна людина в своєму житті стикалася з явищем стресу, але далеко не всі до кінця розуміють значення цього терміну та його наслідки. Повсякденна емоціональна, фізична та інтелектуальна праця, що є невід'ємною складовою життя людини має тісний зв'язок з різного типу перенавантаженнями. Студенти закладів вищої освіти щодня перевищують нормативний час, що призначений для розумової діяльності, віддають перевагу навчанню в пізні години чи в нічний час, поєднують повноцінний робочий день з дистанційною формою навчання, приймають участь у великій кількості поза університетських заходів, як освітнього, так і соціального характеру.

На період з 24-го лютого 2022 року загальний рівень стресу на території України істотно збільшився через постійну тривожність, психічну напругу, зовнішні негативні фактори, пов'язані з військовим станом. Останнім часом нам все більше доводиться мати справу з проявами дистресу, так званого «поганого стресу», який суто негативно впливає на роботу різних систем органів, загальний психічний та фізіологічний стан організму людини, знижує працездатність, концентрацію та пам'ять у здобувачів вищої освіти.

Завдяки переходу на дистанційну форму навчання збільшився час перебування здобувачів освіти перед екранами гаджетів, знизилася денна тривалість активності студентів. Окремим найбільш впливовим чинником є психоемоційний тиск регулярних обстрілів, сповіщень про повітряну тривогу та інформаційних атак. В більшому ступені негативній дії вище згаданих факторів підлягають студенти, що знаходяться в прифронтових регіонах.

Стресом в медичній практиці називається особливий стан мобілізації організму, що виникає внаслідок, або у відповідь на певні зовнішні подразники. Таке явище виникає через надмірну або довготривалу дію певного чинника зовнішнього чи внутрішнього середовища. Вони мають назву «стресори». Стрес виникає внаслідок намагання організму адаптуватися до неадекватних чинників, але неможливість реалізувати цей процес через недостатність ресурсів, як фізіологічних, так і психоемоційних. Адаптація являє собою головну функцію стресу. Тобто стрес є захисним психофізіологічним станом організму, що виникає у відповідь на дію різноманітних загрозливих

факторів середовища. Кінцевим позитивним пристосувальним результатом такої реакції є підтримання гомеостазу – постійності функціонування систем органів та внутрішнього середовища організму людини.

Стрес характеризується особливим функціональним станом, що являє собою сукупність специфічних реакцій гуморальної, нервової, імунної та інших систем організму. Таким чином, стрес є нормальною реакцією здорового організму на дію чинників, інтенсивність чи тривалість яких перевищує функціональні можливості опірності організму [1,с.310].

Однією з головних характеристик стресу є стресостійкість. Це сукупність особистих якостей людини, що дають змогу витримувати психоемоційні, фізичні чи інтелектуальні перенавантаження без розвитку негативних наслідків, що значною мірою впливають на стан здоров'я, якість навчання й працездатність.

Існує три типи стресу, які розрізняються за тривалістю та проявами: гострий, середньо тривалий та хронічний. Перший тип в більшості випадків пов'язаний з певним різким інтенсивним, але не тривалим чинником. Проявами гострого стресу в більшості випадках є нудота, головний біль, біль у грудях, різко підвищений рівень агресії (який виникає раптово й також раптово зникає), прискорене серцебиття, задишка [2,с.140-149],[3,с.30-35].

Середньо тривалим є стрес, викликаний більш тривалою дією чинника зовнішнього чи внутрішнього середовища. В такому випадку, організм буде протягом певного часу знаходитись під впливом тривоги, хвилювання, посиленого навчання, надмірної фізичної та розумової праці тощо.

Хронічний стрес виникає на підставі довготривалого впливу інтенсивного чи повторюваного з певною періодичністю чинника. Зараз хронічний стрес у більшості людей виникає внаслідок перебування в умовах війни, тобто постійно небезпечних та загрозливих для здоров'я чи життя обставинах. Хронічний стрес проявляється появою безсоння та головних болів, підвищенням рівня дратівливості та тривожності. На фоні постійної нестачі сну (повноцінного відпочинку) та психоемоційної напруги можуть виникати депресивні та психічні розлади.

За класифікацією, що заснована на системах органів, робота яких порушується під впливом певних стресорів стрес поділяють на фізіологічний та психологічний.

Фізіологічний стрес виникає безпосередньо внаслідок дії руйнівного чи небезпечного впливу певними чинниками на тканини та органи організму. Головним проявом такого стану є поява больових відчуттів. Таке відчуття є яскравим проявом участі ЦНС в такому виді адаптації.

Психологічний стрес іноді називають емоційним через те, що він повністю пов'язаний з емоціями.

Особливий інтерес представляє поведінка і психологічний стан людей під час терактів, бойових дій. У схожих життєвих ситуаціях люди поведуться неоднаково. Одні замикаються в собі, переживають все всередині себе, у них розвиваються різні невротичні стани. Інші ж навпаки відкривають в собі «друге дихання», у них з'являється життєвий стимул, вони прагнуть все пережити і виправити в житті те, що на їх погляд, робили не так [4,с.801-805].

Метою дослідження є виявлення й оцінка впливу негативних фізичних та психологічних факторів зовнішнього середовища на якість навчання, рівень стресостійкості та розвиток патологічних симптомів, які є прямими наслідками хронічного стресу та аналіз отриманих результатів для кращого розуміння й розробки найбільш дієвих методів покращення якості та збільшення продуктивності навчання в сучасних реаліях з застосуванням новітніх технологій. А також порівняння рівня стресостійкості студентів, що перебувають у прифронтових регіонах протягом різного часу та виявлення особливостей їх адаптації до дії негативних зовнішніх факторів.

Методи дослідження. Для отримання об'єктивних та актуальних результатів щодо впливу негативних факторів оточуючого середовища, пов'язаних з бойовими діями, було проведено опитування студентів, які навчаються або перебувають у прифронтових регіонах – Харківській, Київській, Херсонській, Луганській, Донецькій та Запорізькій областях. Опитування було створено на основі 16-факторного опитувальника Р. Кеттелла та реалізовано за допомогою додатку My.surveio.com.[5,с.55-81, 96-97].

У досліджуванні було порівняно результати впливу стресорів на студентів, що знаходяться в прифронтових регіонах протягом дев'яти років (з 2014 року) та протягом останнього року (з 24-го лютого 2022 року). Опитування було проведено серед здобувачів вищої освіти віком старше 17 років.

Результати дослідження показали, що в обох випадках більш негативно свій сучасний стан оцінюють жінки, аніж чоловіки. Також більше негативних відповідей щодо змін у своєму фізичному та емоційному стані виказали студенти віком від 17 до 20 років. Порівнюючи результати опитування виявилось, що суб'єктивно оцінюючі зміни психоемоційного стану, студенти, які перебувають на прифронтових територіях з 2014 року кажуть про збільшення серйозності та раціональності. Водночас, здобувачі освіти, яких бойові дії торкнулися тільки в 2022 році вказують на надмірну емоційність. Їм стало важче контролювати дратівливість, агресію, вони стали більш вразливими тощо.(рис.1)

Не дивлячись на це якість сну суттєво не погіршилася. Студенти не використовують такі дії, як прослуховування музики, перегляд фільмів тощо для пришвидшення процесу засинання. Безсоння не турбує, засинання відбувається досить швидко, але в здобувачів вищої освіти, які знаходяться в зоні бойових дій з 2014 року він триває на 10-20 хвилин довше, сон триває протягом 6-8 годин. (рис. 2)

Кажучи про зміни в психоемоційному стані студентів можна виокремити головні тенденції. Більшість опитаних вказують на перманентну наявність тривожних думок, які не заважають їх повсякденному функціонуванню, але не зникають за жодних обставин. Також більшість здобувачів вищої освіти відмічають появу симптомів психічних розладів, таких як постійні занурення в події минулого, нав'язливі спогади (клінічні симптоми ПТСР); збільшена сонливість, постійна втома та нестача енергії, зниження концентрації уваги й мотивації займатися улюбленими справами (клінічні симптоми депресивного розладу). У деяких зазначається загострення чи підсилення вже існуючих симптомів та хронічних розладів/захворювань.

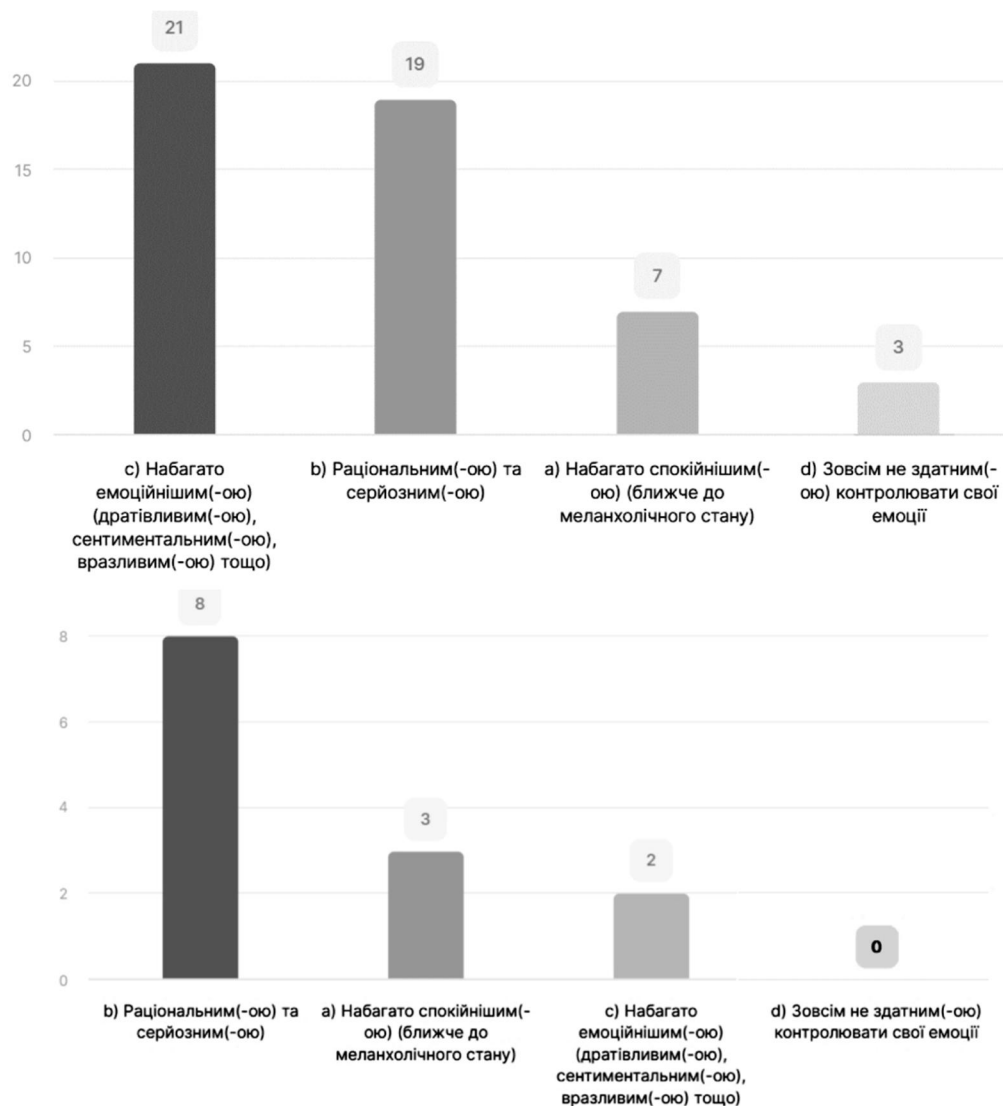

Рис. 1 Особистісна оцінка зміни психологічного стану студентів: згори – 2022 р., знизу – з 2014р.

Крім всього вище зазначеного, студентам було надано цікаве питання: «Якими думками ви живете?». Результати показали, що опитані, які знаходяться в прифронтових регіонах більшою мірою живуть думками про минуле, часто згадують давні події, хочуть повернути той час. Однак студенти, яких війна гостро торкнулася лише в 2022 році віддають перевагу життю в теперішньому часі. Вони зосередженні на сьогоднішнім дні, чітко розуміють важливість отримання освіти тут і зараз, не будують далеких та великих планів, не мріють про майбутнє. (рис. 3)

Обидві групи опитаних скаржаться на суттєве зниження концентрації, погіршення пам'яті (хоча в студентів, що перебувають у прифронтових регіонах з 2014 року це погіршення є більш виразним), зниження рівня енергії. (рис. 4) За результатами опитування більшість здобувачів освіти з ранку відчувають себе досить бадьоро, але протягом дня швидко виникає втома та прогресує навіть від звичайних справ.

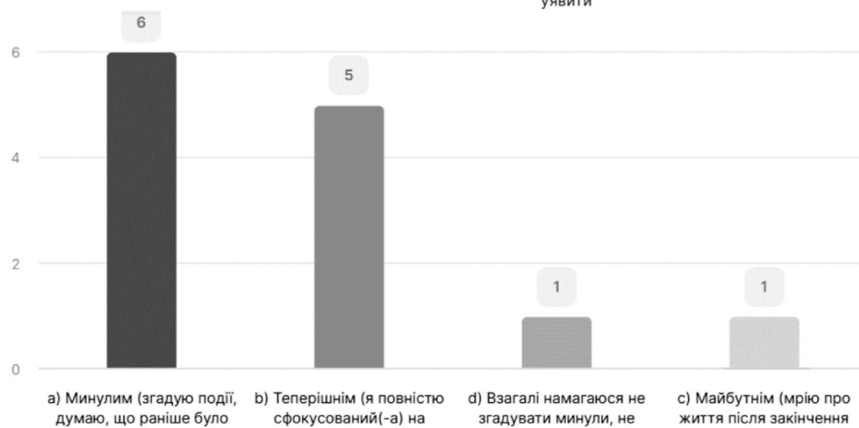
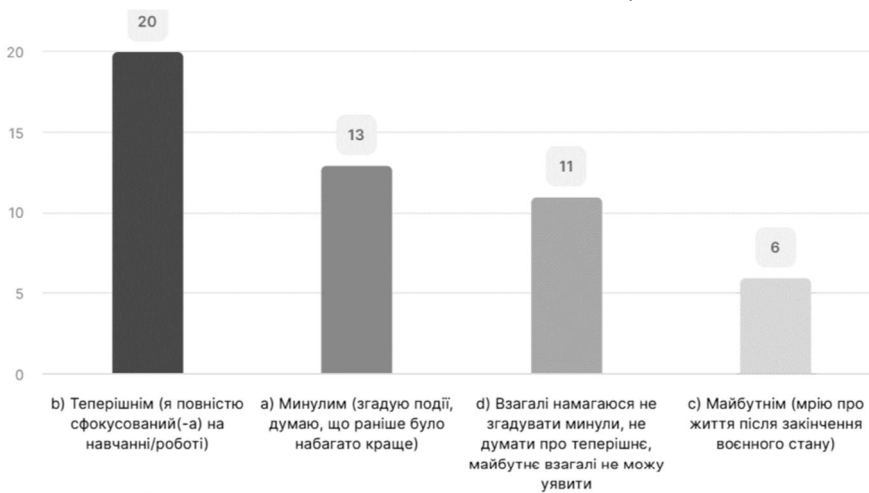
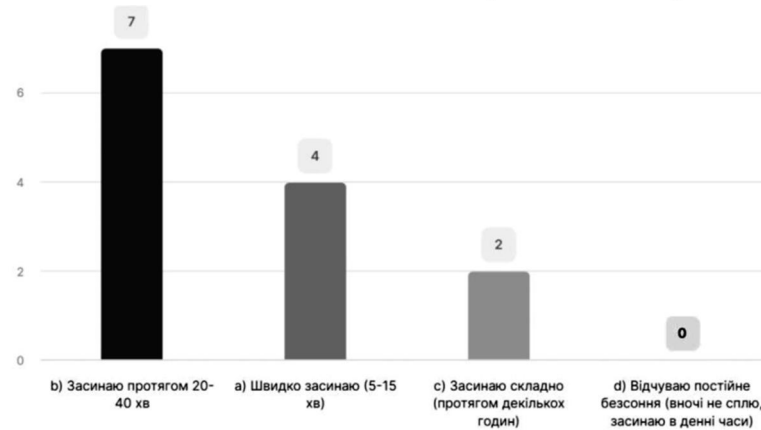
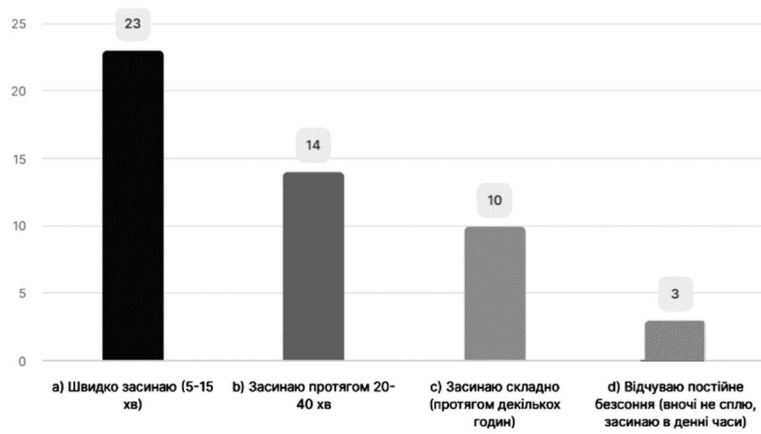

Рис. 2 Тривалість засинання у студентів: згори – 2022 р., знизу – з 2014 р

Рис. 3 Тривалість засинання у студентів: згори – 2022 р., знизу – з 2014 р

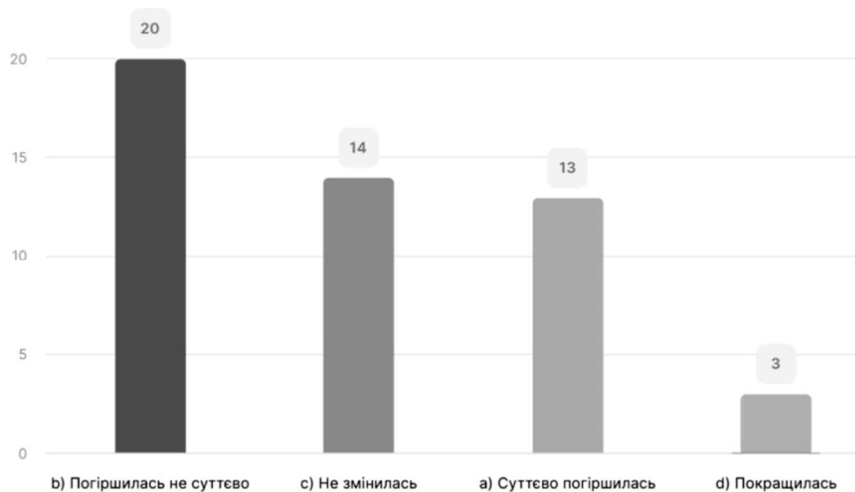

Рис. 4 Оцінка якості пам'яті студентів

Висновки. Проаналізував результати опитування, проведеного серед здобувачів вищої освіти, що протягом тривалого часу перебувають в прифронтових регіонах чи в зонах бойових дій, можна зробити наступні висновки. Воєнний стан суттєво підвищив рівень стресу серед студентів через регулярну дію гостроспрямованих стресорів, що більшою мірою впливають на емоційний стан та сприяють розвитку психологічного стресу. Головними його проявами є порушення психічної рівноваги та перманентне знаходження центральної нервової системи в мобілізованому стані, що призводить до появи, або загострення психічних та невротичних розладів. Найбільш поширеними з них є депресивні та посттравматичні, які проявляються в зниженні рівня позитивних емоцій, енергії, появі нав'язливих думок про минуле, зникнення бажання займатися улюбленими справами тощо.

Порівнюючи результати опитування у студентів двох груп стає зрозумілим, що в студентів, які перебувають у прифронтових регіонах з 2014 року стресостійкість знижена, порівняно зі здобувачами освіти, які мають тісний контакт з бойовими діями лише з 2022 року. Перші проявляють себе більш зібраними, серйозними, відповідальними та раціональними. Водночас, функції їх ЦНС виявляються зниженими, на що вказує погіршення пам'яті та концентрації під час навчання. Загальний психоемоційний стан є пригніченим.

ЛІТЕРАТУРА

1. Шактер, Деніел Л. (2011). Psychology Second Edition [Психологія: друге видання] (англійською). Нью-Йорк: Worth Publishers. с. 310.
2. Тригранян Р. А. Стрес та його значення для організму / Відп. ред. О. Г. Газенко. – М.: Наука, 1988.– 176 с.– С. 3, 4, 105, 133, 140– 149. Р
3. Орос, М. М., & Гал, А. В. (2021). Стрес, дистрес, його види та корекція. Ліки України, (7(253), 32–35.
4. Матюшенко Є. Т. Вивчення стресостійкості та ступеня емоційної реактивності у чоловіків та жінок // Науково-методичний електронний журнал «Концепт».– 2016. – Т. 11. – С. 801–805.
5. Капустіна О.М. Багатофакторна особистісна методика Р. Кеттелла. СПб., 2001. С. 55-81, 96-97.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

МАТЕРІАЛИ

**ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ
АСПЕКТИ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ
МЕДИКО – БІОЛОГІЧНИХ НАУК**

18 травня 2023 року

Відповідальна за випуск: Сопнєва Н. Б.

Підписано до друку 8.05.2023

Формат 60×84¹/₁₆. Папір офсетний. Друк на різнографі

Умовн. друк. арк. 23,7. Обл.-вид. арк. 24,6

Наклад 113 прим. Зам. 230445

Видавець і виготівник: Видавництво Львівської політехніки
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4459 від 27.12.2012 р.

вул. Ф. Колесси, 4, Львів, 79013

тел. +380 32 2584103, факс +380 32 2584101

vlp.com.ua, ел. пошта: vmr@vlp.com.ua